

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. เหตุผลในการประกาศใช้

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทกำหนดเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๒. เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

๓. การจัดตั้งพรรคการเมือง

- บุคคลไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

- ทุนประเดิมไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินคนละไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกินคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท

- ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองต้องประชุมร่วมกันไม่น้อยกว่า ๒๕๐ คน เพื่อกำหนดชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

- ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

๔. สมาชิกต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าปีละ ๒๐ บาท แบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๐๐ บาท

๕. การแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง

- บุคคลไม่น้อยกว่า ๑๕ คน มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

- ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน คำขอเป็นอันสิ้นผล

๖. พรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๗. พรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน

๘. คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหนือญักพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

๙. คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตาม รัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง และข้อบังคับพรรคการเมือง

๑๐ สมาชิกพรรคการเมือง

- สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุ ไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทย มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) (๑๔) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญ

(๓) ไม่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุกว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญาเว้นแต่เป็นการรอลงโทษ

(๔) ไม่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุกว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การค้ายาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๕) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือผู้แจ้งเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง

- นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก

- นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง

- สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง และสิ้นสุดลงตามที่กำหนด ในข้อบังคับพรรคการเมือง

- การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิก พรรคการเมืองหรือนายทะเบียนพรรคการเมือง ในกรณีที่ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองให้นายทะเบียน พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

- ห้ามมิให้พรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกพรรคการเมือง กระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองขาดความอิสระไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม หากฝ่าฝืนมีโทษยุบพรรคการเมือง

- ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก หากพรรคการเมืองฝ่าฝืนมีโทษยุบพรรคการเมือง

๑๑. ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมือง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ภายใน ๔ ปี นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา โดยแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ ๕๐๐ คน ขึ้นไป

๑๒. ในจังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น เกิน ๑๐๐ คน พรรคการเมืองนั้นอาจแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าว ให้เป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้ตามจำนวนที่เห็นสมควรเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ในจังหวัดนั้น

๑๓. การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง หรือการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมือง หรือการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่จัดตั้ง หรือแต่งตั้ง หรือเปลี่ยนแปลง แล้วแต่กรณี

๑๔. การดำเนินกิจกรรมที่ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ได้แก่

- การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมือง

- การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค

- การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

- การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

- ให้ความเห็นชอบรายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

- กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง

- กิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย หรือข้อบังคับ

๑๕. การลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และการเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ให้ลงคะแนนลับ

๑๖. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมือง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคการเมือง แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

๑๗. การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรณีกรรมการบริหารพรรคการเมืองครบวาระตาย ลาออก เปลี่ยนชื่อตัว เปลี่ยนชื่อสกุล หรือเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุใดๆ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว

๑๘. องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องประกอบด้วยผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๒ สาขา ซึ่งมาจากต่างภาคกัน ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และสมาชิก ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๒๕๐ คน

๑๙. องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสาขาพรรคการเมืองทั้งหมด และสมาชิกสาขาพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

๒๐. ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาเสนอ ต่อที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองอนุมัติกรณีพรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองยังไม่ถึง ๑๘๐ วัน นับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการสำหรับปีนั้น

๒๑. พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในจังหวัดใด ต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในจังหวัดนั้น ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งสาขาหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากกว่าหนึ่งตัวแทนในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นกำหนดว่าจะให้สาขาพรรคการเมืองใดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใด ในจังหวัดนั้น เป็นสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการ

๒๒. การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อ เพื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงด้วย ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งสาขาหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากกว่าหนึ่งตัวแทนในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้น กำหนดว่าจะให้สาขาพรรคการเมืองใดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใดในจังหวัดนั้น เป็นสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการ

๒๓. คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ประกอบด้วย บุคคลและจำนวน ตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๔ สาขา ซึ่งมาจากต่างภาคกัน

๒๔. พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง และครั้งต่อไป เป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

๒๕. ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้ว ต่อที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี และให้หัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ กรณีพรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึง ๑๘๐ วัน นับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการสำหรับปีนั้น

๒๖. การระดมทุนของพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนและที่มาของเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากกิจกรรมดังกล่าว และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่กิจกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลง กรณีที่มีมูลค่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดด้วย

๒๗. การบริจาคเงิน

- ทุกเดือนให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาคและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ

- บุคคลใดจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อพรรคการเมืองต่อปีได้ และในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองไม่ว่าพรรคเดียวหรือหลายพรรคเกินปีละห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่คราวต่อไปหลังจากบริจาคแล้ว

- ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งปีละ ๕๐๐ บาท ได้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

- ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ตามจำนวนที่บริจาคแต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับบุคคลธรรมดาและไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท สำหรับนิติบุคคล

- ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกรับบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน หากพรรคการเมืองฝ่าฝืนมีโทษยุบพรรคการเมือง

- ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ

๒๘. กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

- ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกองทุนหนึ่งในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันและสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีของพรรคการเมืองให้แก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และการดำเนินการอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลและการดำเนินการในการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

- ที่มารายได้ของเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณที่โอนมาตามมาตรา ๑๔๗

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๓) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๙

(๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๕) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๖) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่พรรคการเมืองได้มาโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๗) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๒๕

(๘) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีผู้มอบให้ แต่กองทุนจะรับมอบเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

จากบุคคลตามมาตรา ๗๔ มิได้

(๙) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน

- กรอบวงเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง ประกอบด้วย

(๑) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากร

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ไม่เกินร้อยละ ๗๐

(๓) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่เกินร้อยละ ๕๐

(๔) เงินและดอกเบี้ยที่ได้รับจากการเรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมที่ได้รับในปีงบประมาณก่อนหน้า ไม่เกินร้อยละ ๗๐

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้โดยมิได้ระบุวัตถุประสงค์ให้นำมาจัดสรร ไม่เกินร้อยละ ๗๐

(๖) ดอกผล และรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน ไม่เกินร้อยละ ๘๐

(๗) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้โดยระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่พรรคการเมืองหรือเพื่อการอื่นให้นำมาจัดสรรตามที่ผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ไว้

- หลักเกณฑ์และวิธีคำนวณเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง

๑. การจัดสรรเงินที่ได้รับจากกรมสรรพากร ตามที่ผู้เสียภาษีเงินได้ประจำปีระบุไว้ในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี (มาตรา ๖๙)

๒. การจัดสรรเงินตามจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับในรอบปีที่ผ่านมาให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง คูณด้วยจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองหารด้วยจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองทั้งหมดของพรรคการเมืองที่มีสิทธิ แต่เงินที่จะได้รับจัดสรรต้องไม่เกินจำนวนเงินค่าบำรุงของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับจากสมาชิกพรรคการเมืองในปีที่ผ่านมา

$$\frac{\text{วงเงินจัดสรรตามค่าบำรุง (ร้อยละ ๔๐) X จำนวนเงินค่าบำรุงที่พรรคการเมืองที่มีสิทธินั้น ๆ ได้รับในปีที่ผ่านมา}}{\text{จำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ทุกพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมา}}$$

๓. การจัดสรรเงินตามคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปของแต่ละพรรคการเมือง เฉพาะปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง คูณด้วยจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งทั่วไปของแต่ละพรรคการเมือง หารด้วยจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดจากการเลือกตั้งทั่วไปของพรรคการเมืองที่มีสิทธิผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งทั่วไปของแต่ละพรรคการเมืองดังนี้

กรณีที่ ๑ สำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป

$$\frac{\text{วงเงินจัดสรรตามคะแนนเสียง (ร้อยละ ๔๐) x จำนวนคะแนนเสียงของพรรคการเมืองที่มีสิทธินั้นๆ}}{\text{จำนวนคะแนนเสียงทุกพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับรวมกัน}} \text{ ได้รับในการเลือกตั้ง ส.ส. เป็นการทั่วไป}$$

สำหรับการจัดสรรเงินในปีอื่นๆ ให้จัดสรรตามวงเงินอุดหนุนที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้แก่พรรคการเมืองแต่ละพรรคการเมือง ให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง คูณด้วยจำนวนวงเงินอุดหนุนที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีของแต่ละพรรคการเมืองได้รับ หารด้วยจำนวนวงเงินอุดหนุนจากการแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีของพรรคการเมืองที่มีสิทธิ ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนวงเงินอุดหนุนที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้แก่พรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง

กรณีที่ ๒ สำหรับปีอื่นๆ (ที่มีไขปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป)

$$\frac{\text{วงเงินจัดสรรตามเงินบริจาคภาษี (ร้อยละ ๔๐) X จำนวนเงินบริจาคภาษีที่พรรคได้รับตามมาตรา ๖๙}}{\text{จำนวนเงินบริจาคภาษีของทุกพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับรวมกัน}}$$

๔. การจัดสรรเงินตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง คูณด้วยจำนวนสาขาพรรคการเมือง ของแต่ละพรรคการเมืองหารด้วยจำนวนสาขาพรรคการเมืองทั้งหมดของพรรคการเมืองที่มีสิทธิ ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุด ที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง

วงเงินที่จัดสรรตามจำนวนสาขา (ร้อยละ ๒๐) x จำนวนสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองที่มีสิทธิในปีที่ผ่านมา
จำนวนสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมา

๕. การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองตามจำนวนวงเงินที่มีผู้มอบให้โดยระบுவัตถุประสงค์ ให้แก่พรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด ให้จัดสรรเงินตามจำนวนดังกล่าวให้แก่พรรคการเมืองนั้น

- เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรร ให้ใช้เพื่อประโยชน์ ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิก ให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม และการส่งเสริมความรู้แก่สมาชิก และประชาชนในทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุก ๓ เดือนนับแต่วันที่ ได้รับการจัดสรร

- การอุดหนุนเงินภาษีให้แก่พรรคการเมือง ให้ผู้เสียภาษีแสดงเจตนา โดยระบุในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี (ภงด.๙๐ หรือ ภงด.๙๑) ให้ชัดเจนเลือกเพียง ๑ พรรคการเมือง ตามรายชื่อพรรคการเมืองและรหัสพรรคการเมือง โดยระบุจำนวนเงินภาษีที่จะอุดหนุนให้พรรคการเมืองได้ไม่เกิน จำนวน ๕๐๐ บาท

๒๙. เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

๓๐. พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ

- สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง
- ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง
- มีการคว่ำรวมพรรคการเมือง

๓๑. ในกรณีที่พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำความผิดของพรรคการเมืองนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย

๓๒. บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวหรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีด้วย โดยความผิดนั้นไม่มีกรณีให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดได้ เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบและชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- แต่อย่างไรก็ตามถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

๓๓. บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้ว แต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาสืบพยาน และอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยได้